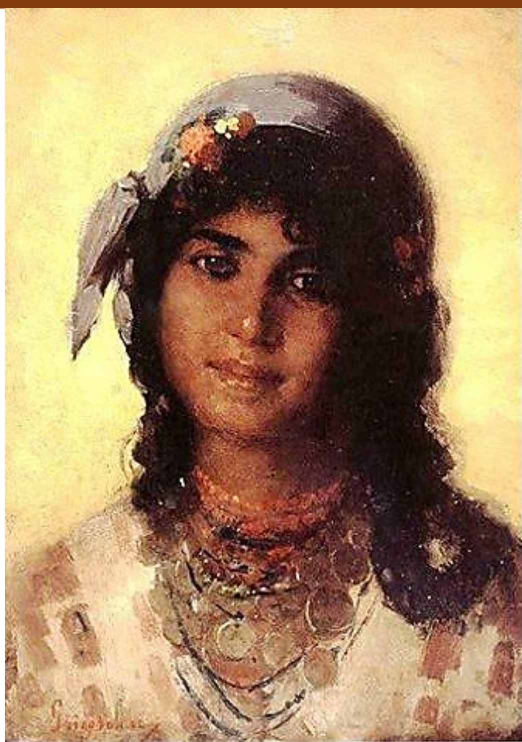
Joyce Lexicography
Volume 114

Dan Alexe

"Romi", români şi ceilalţi în *Finnegans Wake!*

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

PRECIS OF FW BY JAMES JOYCE IN STRAIGHT SHAPE.

REVISED VERSION

For 17 years solid James Joyce worked hard at his borogoves.

There were also mimsies, and last but not least, a vast amount of slithy toves. Most were hierarchically organized, but the borogoves had the upper hand. We should not forget the wabes and blades, but right at the top were the mome raths.

It would take another hundred volumes or so to analyse each of these categories in great detail, and which indeed did not at all carry the upper hand.

But I personally am fascinated by the relations between the borogoves on the one hand, and all the rest taken together on the other hand.

The wabes form a fascinating colony of words, but they are far too difficult for the man in the street.

A discussion of wombats is another matter altogether.

ends

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro

Director:
LIDIA VIANU

Executive Advisor:
GEORGE SANDULESCU

Contemporary Literature Press

Editura pentru Studiul Limbii Engleze prin Literatură

BRITISH COUNCIL
UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
VIRTUTE ET SAPIENTIA
INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN
Ambasáid na hÉireann
Embassy of Ireland
Ambasada Irlandei

The only online Literature Publishing House of the University of Bucharest

ISBN 978-606-8592-66-4

Cover Design, Illustrations,
and overall Layout by
Lidia Vianu

IT Expertise: Simona Sămulescu.
Publicity: Violeta Baroană.

Eseurile semnate de Dan Alexe au fost postate pe blogul autorului, *Dan Alexe's Flea Market*, (http://cabalinkabul.wordpress.com/):"Ţiganii şi jazzul în *Finnegans Wake*..." (**1988**, publicat inițial de *Etudes Tsiganes*, Paris, 1989, http://cabalinkabul.wordpress.com/2013/02/02/tiganii-si-jazzul-in-finnegans-wake/) şi "«Ismene de bumbac». Joyce şi româneasca la bordel în Pula..." (http://cabalinkabul.wordpress.com/2013/01/10/ismene-de-bumbac-joyce-si-romaneasca-la-bordel-in-pula/).

Pe aceeaşi temă, articolul lui Fritz Senn "Borrowed Brogues: Romani items in *Finnegans Wake*" a apărut inițial în *A Wake Newslitter* şi a fost republicat în *A Wake Digest*, editat de C. Hart & F. Senn., Sydney U.P în anul 1968.

Coperta: Nicolae Grigorescu, "Cap de țigancă".

Joyce Lexicography
Volume 114

Dan Alexe

“Romi”, români şi ceilalţi în *Finnegans Wake!*

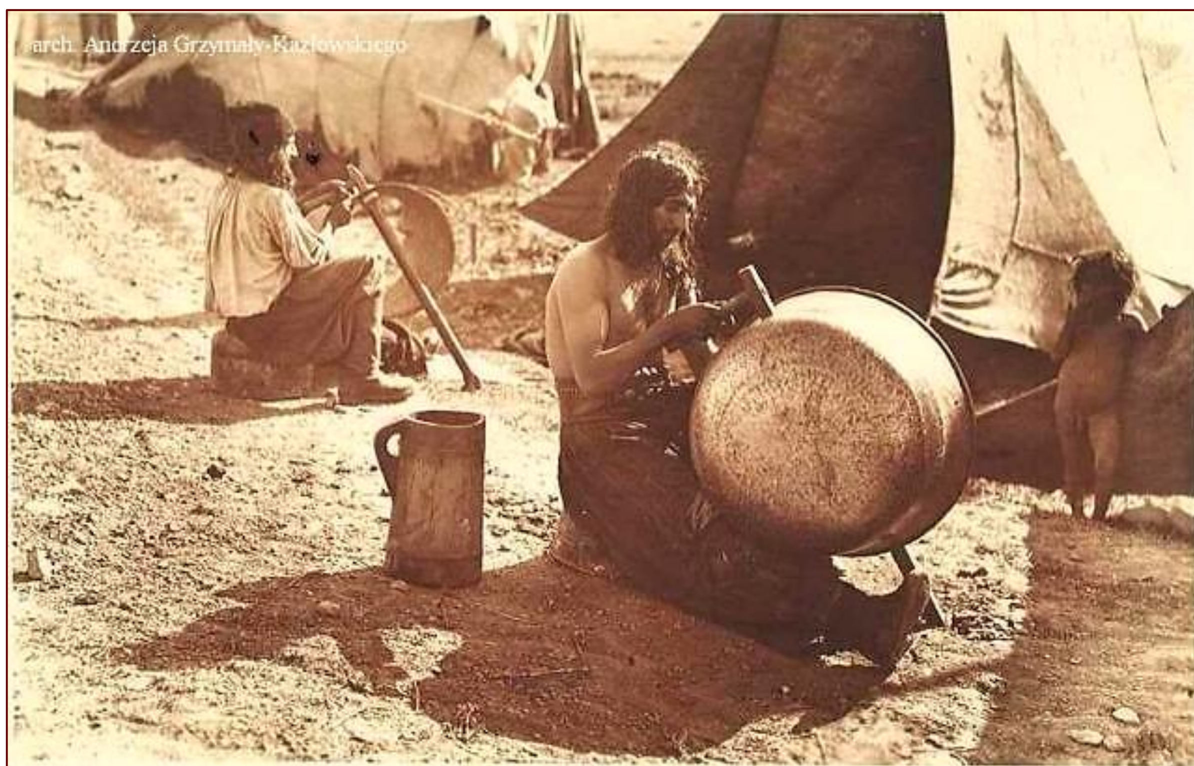

Octav Băncilă: “Tânără țigancă”.

http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

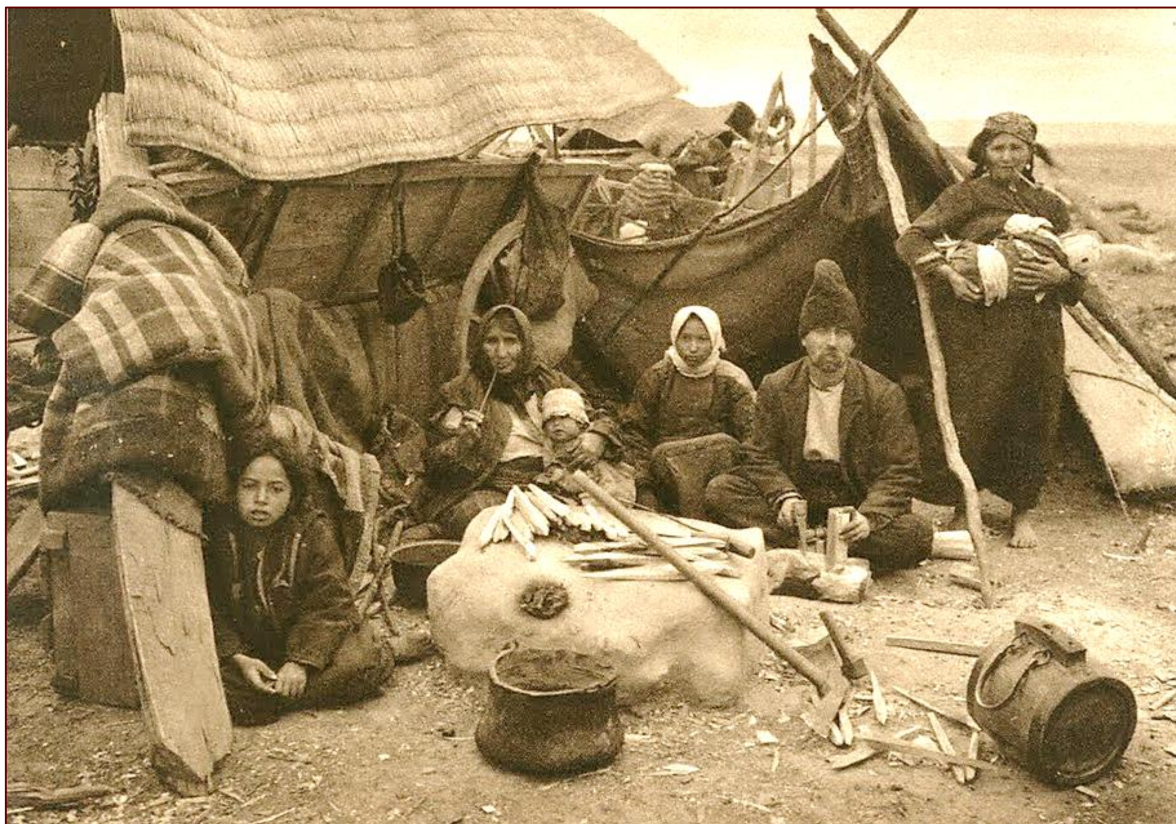
Contents

"Romi" căldărari.

Contemporary
Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

“Romi” căldărari. 1865.

Țiganii și jazzul în *Finnegans Wake*[1]

„Țiganii și jazzul în *Finnegans Wake*”, apărut în *Etudes Tsiganes* din Paris, în numărul din primăvara lui 1989, a fost primul text pe care l-am publicat în Occident, după ce părăsisem România în anul dinainte, din rațiuni politice. Îl scrisesem la terase de crâșme, cu *Finnegans Wake* pe masă, iar editorii de la *Etudes Tsiganes*, cum o spun în notele finale, nu se așteptau să le vină cineva din blocul comunist aducând erudiție ludică în loc de ranchiună ideologică (și trimițându-le un text scris de mână). Îl traduc aici pentru prima oară în limba română.”

Dan Alexe, 12 iulie 2014

Sursa: Dan Alexe, http://cabalinkabul.wordpress.com/2014/07/12/tiganii-si-jazzul-in-finnegans-wake-2/, postat la12 iulie 2014.

[1] Notele redacției la sfârșitul textului

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

"Romi" căldărari, 1865.

Printre nenumăratele afirmații eronate în jurul ultimei cărți a lui Joyce, una este deosebit de revoltătoare. Ni se tot repetă că Joyce s-a mărginit la limbile europene pentru a-și compune halucinanta hazna lingvistică (dacă lăsăm deoparte câteva ebraisme care îi veneau din educația lui teologică la iezuiți și două sau trei vocabule chinezești, plus un *watacooshy* japonez), dar nimic din aztecă, nimic din arabă și, cu atât mai mult nimic din țigănește, limbă care în plin secol XX încă nu era scrisă. La fel, se mai spune că Joyce ignora totul despre muzica modernă, contemporană lui, precum jazzul, și că el era definitiv rămas în țarcul muzical al secolului XIX, amuzându-se cu operetă și bel-canto.

În realitate, cu toate că Joyce a arătat o dezesperantă lipsă de interes pentru literatura timpului său (n-a putut niciodată să-l citească pe Proust, de pildă, fără ca asta să-i facă rău la sănătate), cititorul atent va descoperi în *Finnegans Wake* că el cunoștea în detaliu jazzul, cel puțin atât cât putea fi el cunoscut în Europa anilor 1930, epoca swing-ului.

Finnegans Wake este astăzi, alături de *Cantos* ale lui Ezra Pound, una din acele cărți universal slăvite, dar ai căror cititori se pot număra pe degetele unui lepros. Aici nu mai avem literatură așa cum am fost învățați s-o apreciem, ci glosolalie onirică, un

joc dement și distrugător, care erodează nu doar răbdarea improbabilului cititor, dar și sănătatea autorului, care a muncit ca o vită ca să ajungă la un asemenea grad de sofisticare inutilă și de necitit.

Ce se petrece, așadar, în acest coşmar literar pe care nimeni nu îndrăzneşte să-l interpreteze, altfel decât din rațiuni academice? Elucidarea oribilei crime a lui H.C.E., desigur, și reînvierea acelui zeu oțios care e Finn Mac Cool, întins pe o masă gătită pentru priveghi; peregrinările lui Shem *the Penman*, scriitorul, care e Joyce însuși, rivalitatea dintre el și cameleonicul lui fratele Shaun pentru inima surorii lor Iseut, da, toate astea și multe altele.

Povestea adevărată e constituită însă din metamorfozele Logosului, de alunecarea dintr-un grai în altul, de scurgerea unei limbi în alta, și pe aceste meandre s-au încăpățânat două generații de critici imprudenți (fără mare rezultat, cel mai adesea, dacă vedem cum Michel Butor traducea sistematic „Here Comes" prin „Ici Vient").

Acest discurs circular (prima pagină o continuă pe ultima) și cu subiectul pitit constituie cea mai bună aproximare a cărții definitive pe care Mallarmé nu a știut s-o termine (unii spun că nici n-a început-o). Totul e folosit aici pentru a declanșa o adevărată epifanie a textului: limbile pe care Joyce le vorbea binișor, precum franceza, italiana, germana, daneza; altele în care putea forma și înțelege fraze, cum sunt olandeza, spaniola și rusa; apoi latina și zdrențe de greacă veche; din când în când cuvinte românești, ungurești sau finlandeze (Finnegans, ha!); și, presărate în text, tupilate sub o masă de vorbe inventate, vocabule cârpite, pe care cercetătorul descurajat nu izbutește să le identifice, iată și comoara, măduva sacră, *la substantifique moelle*: cuvinte și fraze țigănești.

Astfel, la p. 68 (toate edițiile din *Finnegans Wake* respectă paginația inițială), dăm de un surprinzător joc de cuvinte: *The column of lumps lends the pattrin of the leaves behind us.* Fraza, cu totul de neînțeles („coloana de mușuroaie ne împrumută din spate"…) și a cărei sintaxă greoaie nu e cea a limbii engleze, nu e acolo decât pentru a pune în evidență expresia: *pattrin of the leaves*. Puțin mai sus pe aceeași pagină avem un indice că e vorba de țigănește: *a la Zingara* (subliniat prin italice de către Joyce). Într-adevăr, *pattrin*, afară de similitudinea fonetică și grafică cu banalul *pattern* englezesc, nu e altceva decât țigănescul *patrin*, frunză, orice fel de frunză (engleză: leaf, pl. leaves), mai ales frunza invocată în refrenul multor cântece nu doar țigănești, ci ale tuturor popoarelor balcanice, celebra „foaie verde":

Trin patrin, trin patreà
Trin patrin, trin lulugheà.

Ţiganii, romii, sunt prezenţi în *Finnegans Wake* sub multe nume, precum *romads* (*Gosh, these wholly romads!*, p. 70), care combină verbul *to roam* cu romi, romani şi nomazi, făcând două aluzii clare, una la Sfântul Imperiu Roman (*wholly romads*, *wholly* = *holy*), dar şi la fantasmagorica carte a lui Vaillant *Les Rômes*[1], iar tot acolo se mai vorbeşte despre diferitele soiuri de calendar: *gregoromaios and gypsyjuliennes*; pentru că romii sunt savanţi, cum reiese din expresia *Zingari shoolerim*. Mai găsim apoi un *gypsy mating* şi nişte *tsingirillies's zyngarettes* care sunt, desigur, ţigarete, pentru că mai departe le zice pe ruseşte: *poppyrossies*.

Există însă şi apelaţiuni mai banale, precum *Egypsians* (sic!), *Gypsies*, etc., sau prea obscure, ca în *gypsing water* — ar fi prea multe pentru a le înşira plictisitor —, aşa încât ne vom îndrepta atenţia asupra locurilor în care, presărate în text, apar fraze misterioase, unoeri dinadins mutilate, pe care le descoperim a fi în ţigăneşte. Aici, de pildă, unde ne dăm seama că Joyce a învăţat bruma de ţigăneşte pe care o ştia într-un loc unde se vorbea italiana, în Pula sau Trieste: *Ciaho, chavi. Sar shin, shillipen*? (p. 172, subliniat în original). Frază care înseamnă, cu ceva indulgenţă: „Ciao, băiete! Cam frig, nu?", cu *shillipen* construit pe *shil (froid)* + sufixul *-pen*.

Nummer desh to tren (pe aceeaşi pagină 172) e clar numeralul 13, dar se suprapun acolo ambiguităţi voite, ca în: *Aye vouchu to rumanescu*, cu o confuzie vicleană între limba ţiganilor (*romanès*) şi limba română (românescu). (La p. 518 găsim şi *Limba romena*; dar acolo e clar limba română, iar *limba* mai e limba şi în sardă).

Sau, ce naiba poate să fie *shukar in chowdar*? *Shukar*, desigur, poate fi şi *sugar*, dar e în acelaşi timp adjectivul „frumos" în ţigăneşte, şucar, intrat şi în argoul tâlhăresc parizian (şi păstrat anacronic, sub formă feminină, la San-Antonio, „une fille choucarde"), în vreme ce *chowdar* nu e doar un ţigănism, ci a ajuns şi în America, desemnând ceaunul în care se făcea o fiertură de peşte, identic cu cel al ţiganilor, apoi felul de mâncare în sine: *chowder*.

În general, cuvintele ţigăneşti din text se raportează la sărăcie şi furtişag: *choree choroh*, ba poate chiar şi *Churopodvas*, rădăcina cior- de la a ciordi, a fura, ajungând şi în argoul franţuzesc: *chouraver*; se mai raportează şi la moarte şi crimă (să nu uităm că Finn Mac Cool e mort pe masa lui de priveghi): Mulo Mulelo, două maniere de a forma participiul adjectival „mort"; mardred = ucis (p. 517, *The author, in fact, was mardred*; omofonie cu englezescul *murdered*; din ţigăneşte a împrumutat şi româna a mardi, a ucide în bătaie); mai găsim *postanulengro* (p. 472: *postanulengro, our rommanychiel*), cu toate că *nulengro* poate fi de fapt *molengro*, cârciumarul pe ţigăneşte, cel care vinde molan, alcool; cârciumarul e un personaj important în *Finnegans* şi în toată opera lui Joyce.

Dumnezeu însuşi, atunci când nu are un nume sârbo-croat (*Bog*) devine ţigan (*Dev* sau *Devla*), precum în fantasticul şi neinţelesul *Dave knows* (*God knows*)!

Se înțelege de la sine că pentru a descoperi și identifica toate acestea cartea trebuie citită și recitită incontinuu și încă nu s-a găsit (*had passencore rearrived*) acel cititor ideal și insomniac care și-ar petrece viața, sau măcar nopțile, citind *Finnegans Wake*, așa cum ar fi dorit-o Joyce. Nu pot așadar garanta că nu mai sunt și alți ţigani pitiți în text.

Şatră, 1856.

Aceeași remarcă este valabilă și pentru pasajele jazzistice, mult mai numeroase decât s-ar fi bănuit. Ca și în cazul ţiganilor, vom lăsa deoparte toate locurile din text unde se menționează doar în treacăt jazz, blues, fox-trot, sau ragtime (da, da!) sau instrumente specifice, precum banjo, pentru a ne opri doar la acelea unde sunt menționate în mod explicit hituri de jazz ale anilor 1930. Așa găsim *Black and Tan* al lui Duke Ellington, care începuse să facă senzație în Europa în mica lume a pionierilor jazzului, dar și bucăți de Gershwin precum *Swanny* și *Lady be good*, acesta din urmă redat de Joyce ca *Missus, be good*[2].

Ceea ce nimeni nu a remarcat până acum, nici măcar Elleman în monumentala sa biografie a lui Joyce, este că James nu doar că aprecia jazzul (lucru deja remarcabil

în sine, dacă ne gândim la aversiunea pentru această muzică în Europa, reflectată in virulentul atac al lui Huxley împotriva acelor cacofonii de sălbatici care ignoră regulile armoniei), dar Joyce chiar este un fin cunoscător. Joyce e primul scriitor european care pare să fi înțeles și exploatat în scris starea de *blues*. Starea aceea de depresie fără nume a *loser*-ului care se trezește mahmur, cu idei de sinucigaș, și pe care Joyce o parodiază acolo unde un cor se pune deodată să lălăie: *I rose up one maypole morning and saw in my glass how nobody loves me but you. Ugh. Ugh.*

Aceeași fină înțelegere culturală a jazzului o mai arată Joyce și acolo unde preia un gospel, *Swing low sweet chariot*, și colorează dublu un vers cu o trimitere la muzica negrilor americani, dar și la Grecia antică a lui Anacreon, îndemnând: *So sing loud, sweet cheeriot, like anagreon in heaven!*

Cel mai interesant este că și trompetistul Dizzy Gillespie parodia atunci acest gospel, transformându-l în *Swing low sweet Cadillac*; Joyce însă nu se oprește acolo, iar ceva mai departe refrenul e pocit din nou în *singaloo sweecheeriode*.

Cea mai delirantă metamorfoză e însă cea prin care trece celebrul *Come to me my melancholy baby*. Joyce îl rusifică în *Muy malinchily malchick*. Avuseserăm deja același procedeu în *Malincurred Mansion* și *O'mulanchrony pulcher* (pe deasupra, în *mulanchrony* mai avem și rădăcina țigănească a morții, așa încât aici *melancholy baby* a mierlit-o de mult).

Găsim chiar și nume de jazzmen celebri pe atunci. Chiar dacă nu e sigur că acolo unde avem *allmichael* (imediat după căruța cu swing) ar fi vorba de Hoagy Carmichael, și nici că *jennyroll* l-ar reprezenta pe Jelly Roll Morton (*jellyroll* fiind o obscenitate falică), îl găsim totuși de mai multe ori pe Duke Ellington, numit fie *Dook Weltington*, fie *Duke Wellinghof*, sau pur și simplu *Woolington* (*Woolington bottes*). Este evident că învingătorul lui Napoleon și pianistul și compozitorul de jazz sunt topiți în acest nume, dar că jazzul este elementul principal apare limpede citind acest pasaj aparent confuz despre *my trueblues hurusalaming before Wailingone's Wall.*

My true-blues/My troubles… Unul din firele conducătoare din *Finnegans* se arată de altfel a fi un blues: *St James Infirmary* al lui Joe Primrose[3], văicăreala nenorocitului care își caută iubita la morgă, unde ea zace pe o masă, precum Finnegan în carte. Avem astfel ca indicii numele compozitorului, Primrose, care apare în câteva locuri; pălăria Stetson pe care rapsodul anunță că vrea s-o poarte la propria sa înmormântare, apoi niște *prim rossies* pe pagina unde e descrisă o fanfară ce cântă un marș funebru, cu *tuba, pianutunar* și *droemer*, în alt loc *primarose hair* etc.

În sfârșit, există o legătură strânsă între aceste două elemente aparent atât de heterogene pentru vremea aceea, țiganii și jazzul, a căror prezență împletită în *Finnegans Wake* a trecut neobservată până acum. Joyce trăia atunci la Paris, unde Django Reinhardt fondase, în 1934, cu Stéphane Grappelli clubul de jazz Hot Club de

France. Or, era exact epoca în care Django, virtuosul țigan, încânta urechile parizienilor cu versiunea sa a marelui succes al lui *Fats Waller Honeysuckle rose*[4]. Înțelegem atunci extrema frecvență a apariției acetei flori în *Finnegans* (pp. 329, 504, 588 și 587, unde un trompetist e chiar numit *honeysuckler*). La pagina 365, găsim chiar o orchestră specific țigănească, un taraf. (Nici nu e de mirare, dacă ne amintim ce spunea muzicologul Barry Ulanov: „În jazz, regăsim mult mai mult vioara țiganilor din Europa centrală decât tamtamurile africane.")

În final, putem identifica foarte simplu și sursa principală a țigăniilor (*gypseries*) lui Joyce: E vorba de amuzantul *Dicționar Rom* (*Romano Lavo-lil*, Londra, 7 ediții între 1874-1909) al nu mai puțin amuzantului călător, spion și colportor de biblii protestante în Spania, George Borrow. Acolo găsim practic toți termenii țigănești pe care i-am identificat în *Finnegans Wake*, de la *Sar shin* la *shillipen* și *Romany chel* (adică romanichel, țigan), trecând prin *mullo* și *muleno*, până la *desh ta trin*.

Cât despre misterioasa formulă a lui *patrin*, ea este pur și simplu luată dintr-un pasaj explicativ al lui Borrow despre funcția acestui cuvânt-șperaclu. Iată textul, mai întâi în *romanès* (țigănește) din Anglia:

> *„The tacho patrin is wast-perdes of leaves, for patrin or patten in puro Romano jib is the uav of a rukheskoe leaf."*

Altfel zis:

> „Adevăratul patrin e o mână de frunze lăsată ca semn de trecere; asta pentru că *patrin* sau *patten* în vechea limbă țigănească (*in puro Romano jib*) înseamnă frunză de copac."

Iată așadar originea țiganilor lui Joyce. Nu vom ști niciodată ce rol au putut juca bălțatele, amestecatele cărți ale lui Borrow în geneza lui *Finnegans Wake*. Cărțile scrise într-un amestec de țigănește și engleză ale misionarului bandit Borrow sunt pline de fragmente ce ar putea părea scoase din paginile lui Joyce; de pildă între „the Romano drom to pek a chiriclo" („maniera țigănească de a jumuli o găină") al lui Borrow și „The Mookse and the Gripes" al lui Joyce cititorul de bună credință nu ar vedea nici o diferență stilistică.

Rămâne însă o întrebare căreia nu i se va găsi poate niciodată un răspuns: pentru cine scria Joyce aceste rebusuri? Dacă, într-adevăr, se putea aștepta ca un rus sau un finlandez ar putea într-o zi să ajungă să parcurgă această scriitură destinată nimănui, cum își închipuia Joyce că un țigan ar putea face asta? E oare posibil ca în această Europă fără frontiere de la cumpăna mileniilor niște romi, cetățeni ai vântului

dintotdeauna, să se pună să citească Joyce? Vom ajunge oare să cunoaștem apariția unui Django polimat? *Dave knows.*

P.S.: Ca pentru a dovedi ceea ce spuneam despre surprizele permanente pe care ni le rezervă relecturile lui *Finnegans Wake*: abia terminând acest articol am descoperit, recitind un pasaj, o aluzie la un alt blues celebru, *Frankie and Albert*[5]. E povestea unui nenorocit care își bătea femeia, sau, cum zice refrenul: *he was her man, but he was doing her wrong*. Or, ce găsim la pagina 231? Se lălăie un cântec de crâșmă (*an oldsteinsong*): *Why was that man for he's doing her wrong!…* Puține piese standard sunt mai bluesy decât *Frankie and Albert*. Încetul cu încetul, poate vom descoperi că tot *Finnegans Wake*, despre care știm că e structurat melodic, e scăldat în jazz. (Este ceea ce a înțeles un muzician, André Hodeir, care a transpus secțiunea *Anna Livia Plurabelle* în muzică[6]).

Notele redacției *Etudes Tsiganes*:

Pe 6 februarie 1989, redacția *Etudes Tsiganes* primea acest articol, însoțit de o scrisoare din care cităm câteva pasaje:

„… Permiteți-mi să mă prezint: sunt român, scriitor și lingvist (am publicat o serie de traduceri și comentarii de texte renascentiste din latină și italiană în volumul *Poetica Renașterii*, București, 1987). Climatul politic irespirabil din România de astăzi m-a forțat să mă refugiez în Belgia (…). Sunt român, așadar, dar am trăit printre țigani și le-am învățat limba. Acest articol, pe care l-am scris la Bruxelles, este primul dintr-o serie consacrată prezenței lingvistice a țiganilor în literatura europeană…"

Nu este locul aici să evocăm situația politică prin care trece România de mai mulți ani. Când am primit însă textul lui Dan Alexe am resimțit o profundă bucurie: iată că sub capacul de plumb al acestei țări, un spirit liber se ocupă de țigănisme în *Finnegans Wake*… Pe deasupra, accentul pus pe destinul comun al țiganilor și jazzului în jocul joycian, stupefiantă anticipare a unor vremuri în care comunicarea între oameni nu ar cunoaște alte limite decât cele ale expresivității și umorului, conciliind exigența erudită și fantezia gratuită, ne-a părut a corespunde (fără ca noi să ne fi propus acest lucru) cu tonul multora din articolele publicate de revista noastră.

(Redacția)

[1] *Les Rômes – Histoire vraie des vrais Bohémiens*, par J.-A. Vaillant, Paris, 1857.

[2] *Lady Be Good* devenise, pentru muzicienii de jazz din Franța, printre care mulți Manouches și Gitans, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, *Les Bigoudis*, cu atât mai mult cu cât ei nu puteau folosi limba lui Shakespeare (despre cea a lui Joyce nu știm).
[3] Dan Alexe comite aici o eroare frecventă: *St. James Infirmary* nu este compus pe structura blues-ului. Cu toate acestea, tema piesei exprimă minunat ceea ce Dan Alexe numește aici „starea de blues" și a fost interpretată „bluesy" de diferiți muzicieni.
[4] Această piesă a lui Fats Waller nu a așteptat le Quintet du Hot Club de France pentru a deveni celebră. Django a înregistrat-o cu Grappelli și Quintet du Hot Club de France în 1938; gravase însă o versiune cu un extraordinar cvartet de saxofoniști (Coleman Hawkins, Alix Combelle, Benny Carter, André Ekyan — cu Stéphane Grappelli) în aprilie 1937. Desigur, Django interpreta Honeysuckle Rose în public în sălile din Paris — iar Joyce a putut să o audă acolo. Dar faima și talentul lui Fats Waller nu erau oare ele de ajuns (discurile circulau deja) pentru a atrage atenția exilatului irlandez?
[5] Piesa aceasta mai e cunoscută și sub titlul *Frankie and Johnnie*. Este într-adevăr un blues, anonim. Errol Garner l-a înregistrat cu titlul *Frankie and Garni*.
[6] André Hodeir:

— *Anna Livia Plurabelle*, „Jazz Cantata" după *Finnegans Wake* de James Joyce, înregistrată la Paris în iunine 1966 (Carolyne Music)

— *Bitter Ending*, după un fragment din *Finnegans Wake* de James Joyce, înregistrată la Paris în septembrie 1972, cu Swingle Singers. (EPIC/CBS).

Traducere de Dan Alexe

Nicolae Grigorescu: "Ţigăncuşă".

Contemporary
Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

Şatră, 1900.

CODA despre originea lui *pattern*:

Adaug aici câteva vorbe despre o contestata remarcă de-a mea in legătură cu etimologia termenului englezesc de *pattern*, pentru care propun (nu sunt singurul) ca origine țigănescul *patrin*.

Engleza are un oarecare număr de termeni colocviali din țigănește. Cel mai cunoscut este *pal* (amic, prieten apropiat), din țigănescul *pral* (frate).

Pentru *pattern*, dicționarele cele mai respectabile nu dau decât varianta care îl face să descindă din franco-latinescul medieval *patronus*: patronul, sau modelul, care îți serveşte la ceva.

E indiscutabil că o parte din sens vine de acolo. Lingviştii care s-au ocupat, însă, în secolul al XIX-lea de felul în care argoul britanic fusese penetrat, ca şi cel românesc sau cel francez, de țigănisme, nu au putut să nu remarce țigănismul *patrin*: frunze, sau mănunchi de frunze sau crengi, pe care țiganii (Romanies) și le lăsau în urmă ca semne pentru alți țigani nomazi ce ar veni dupa ei.

Uluitorul personaj care a fost misionarul George Borrow era convins că modernul *pattern* e născut dintr-o fuzionare a lui *patronus* cu *patrin* țigănesc. George Borrow, un aventurier mistic, a distribuit ilegal biblii protestante țiganilor din Spania ultracatolică şi ostilă Angliei şi a publicat multe lucrări de lingvisticş țigănească, inclusiv gramatici si un dicționar.

Omul care a scris halucinanta *The Bible in Spain* expune in dicționarul său țigănesc *Romano Lavo-lil*, http://www.gutenberg.org/dirs/etext01/rmlav10h.htm, teoria potrivit căreia *pattern* vine de la țigănescul patrin: *Patrin – A Gypsy trail; handfuls of leaves or grass cast by the Gypsies on the road, to denote to those behind the way which they have taken.*

Şi asta, luată direct de la un țigan:”You ask me what are patrins. Patrin is the name of the signs by which the Gypsies who go before show the road they have taken to those who follow behind. We flings handfuls of grass down at the head of the road we takes, or we makes with the finger a cross-mark on the ground, we sticks up branches of trees by the side the hedge. But the true patrin is handfuls of leaves flung down; for patrin or patten in old Roman language means the leaf of a tree.”

Oricum, ideea a fost considerată la vremea aceea suficient de plauzibilă ca să devină — ca multe obișnuințe lenețe în lingvistică — adevăr acceptat. Joyce era la curent cu etimologia, atât de mult încât ea apare în *Finnegans Wake*...

Tigancă cu ghioc. 1900.

"Romi" lăutari, 1900.

Les Tsiganes et le jazz dans le *Finnegans Wake*…[1]

Textul francez iniţial,"Les Tsiganes et le jazz dans le *Finnegans Wake*…", http://cabalinkabul.wordpress.com/2013/02/02/les-tsiganes-et-le-jazz-dans-le-finnegans-wake/, a fost publicat în revista *Etudes Tsiganes* la Paris, în anul 1989.

[1] Notes de la rédaction à la fin du texte

Parmi les affirmations erronées qu'on ressasse dès qu'il s'agit du dernier livre de Joyce il y en a deux particulièrement révoltantes. On se plaît ainsi à répéter que Joyce s'est borné à puiser dans les langues européennes pour composer son hallucinant dépotoir linguistique (si on exclut les quelques mots hébreux, qui pouvaient provenir tout simplement de son éducation chrétienne chez les Jésuites, et les deux ou trois mots chinois, plus le *watacooshy* japonais; pas d'aztèque, pas d'arabe, et à plus forte raison pas de tsigane, qui au XXe siècle n'a toujours pas accédé au statut de langue écrite; et qu'il ignorait totalement la musique moderne, et surtout le jazz, ce qui fait qu'il était définitivement et irrémédiablement campé dans le XIXème siècle musical, celui de l'opérette et du bel-canto.

Or, s'il est vrai qu'il fit preuve d'un manque d'intérêt atterrant pour la littérature de son temps (il n'est jamais parvenu à lire Proust, par exemple, sans qu'il se portât plus mal pour cela), il est évident, à la lecture des pages du *Finnegans Wake*, qu'il connaissait à fond le jazz, tel au moins qu'on pouvait le connaître en Europe dans les années '30, les années du swing.

Finnegans Wake est aujourd'hui, avec les *Cantos* d'Ezra Pound, l'un des livres universellement acclamés, mais dont les vrais lecteurs se comptent, si l'on me passe l'expression, sur les doigts d'un scorbutique. C'est qu'ici on n'a plus affaire à de la littérature proprement dite, mais à de la glossolalie onirique, à une blague géante et ruineuse, parvenant à éroder non seulement la patience de ceux qui se sont hasardés à la lire, mais aussi la santé de l'auteur, qui y travailla comme un forçat, se tuant presque à la tâche.

Que ce passe-t-il donc dans ce rêve que personne n'ose essayer de déchiffrer, sauf pour des raisons académiques? L'élucidation de l'horrible crime d'H.C.E., certes, et la résurrection du dieu oiseux Finn Mac Cool, allongé sur une table préparée pour la veillée funéraire, les pérégrinations de Shem *the Penman*, l'écrivain, qui est Joyce lui-même, et sa rivalité avec Shaun, son caméléonique frère, pour le cœur de leur sœur Iseut, cela et d'autres choses encore, oui, on connaît.

Mais le plus important, la véritable histoire, ce sont les métamorphoses du Logos, les passages d'un dialecte à l'autre, les transformations d'une langue en une autre, et c'est sur ces méandres que s'est acharnée l'obstination de deux générations de critiques audacieux (parfois sans grand résultat, ainsi Michel Butor traduisant toujours « Here Comes » par « Ici Vient »).

Ce discours circulaire (la première page continue la dernière) et sans sujet représente par ailleurs la meilleure approximation du livre définitif que Mallarmé n'a

pas su mener à terme (d'aucuns affirment qu'il ne l'a même pas commencé). Tout a été utilisé pour la mise en marche de cette épiphanie du texte écrit: les langues que lui, Joyce, parlait convenablement, comme le français, l'italien, l'allemand, le danois; d'autres aussi, dont il comprenait des phrases, comme le hollandais, l'espagnol, le russe; le latin, des bribes de grec; çà et là des mots roumains, hongrois ou finnois; et, éparpillés dans le texte, sertis dans une masse de paroles inventées, rapiécées, que le chercheur découragé ne parvient pas toujours à identifier, voici la substantifique moelle: des mots et des phrases tsiganes.

On tombe ainsi, à la page 68 (toutes les éditions de *Finnegans Wake* respectent la pagination de l'édition originale), sur un surprenant jeu de mots: *The column of lumps lends the pattrin of the leaves behind us.* La phrase, tout à fait incompréhensible (« la colonne de tas prête derrière nous »…) et dont la lourde syntaxe n'est pas celle de l'anglais, n'est là que pour mettre en évidence les mots: *pattrin of the leaves*. On a un indice sur la même page un peu plus haut: *a la Zingara* (souligné dans le texte). En effet, *pattrin*, à part la ressemblance phonétique et graphique avec l'anglais commun *pattern*, n'est autre chose que le tsigane *patrin*, feuille, n'importe quelle feuille (angl. leaf, pl. leaves), celle surtout qui est invoquée au début des chansons non seulement des Tsiganes, mais aussi de tous les peuples de l'aire balkanique, la tant célébrée « feuille verte »:

Trin patrin, trin patreà
Trin patrin, trin lulugheà.

Les Tsiganes sont présents dans le *Finnegans Wake* sous différents noms, comme *romads* (*Gosh, these wholly romads!,* p. 70), qui combine le verbe to roam avec Roms, Romans, and nomads, claire allusion au fantasmagorique livre de Vaillant « Les Rômes » [1] (aussi, phonétiquement wholly = holy: sacrés), tout comme là où l'on parle des différentes sortes de calendriers: *gregoromaios and gypsyjuliennes*; car les Roms sont savants, on le voit dans l'expression *Zingari shoolerim*. On trouve ensuite un *gypsy mating* et des *tsingirillies's zyngarettes* qui sont, de toute évidence, des cigarettes, puisqu'on les appelle aussi du nom russe: *poppyrossies*. Mais nous allons, évidemment, laisser de côté toutes les appellations banales , comme *Egypsians* (sic!), Gypsies, etc., ou trop obscures, comme *gypsing water* — leur inventaire serait par trop fastidieux—, pour diriger notre attention vers les endroits où paraissent, disséminées dans le texte, des phrases mystérieuses, parfois corrompues à dessein, qu'il faut reconnaître comme étant du tsigane. Celle-ci, par exemple, qui nous montre, de par la formule de salut utilisée, la ville de Trieste comme l'endroit où Joyce a pu apprendre son, disons, tsigane de cuisine: *Ciaho, chavi. Sar shin, shillipen?* (p. 172, souligné dans le texte).

Phrase qui pourrait dire, avec indulgence: « Salut, gamin! Fait froid, hein? », avec *shillipen* construit à partir de *shil*(froid) + le suffixe *-pen*.

Nummer desh to tren (à la même page 172) nous indique clairement le numéral 13, mais il y a aussi des ambiguïtés voulues, comme dans: *Aye vouchu to rumanescu*, avec une confusion volontaire entre le tsigane, i. e. la langue (romanès) et le roumain (românescu). (P. 518 on trouve aussi *Limba romena*; limba, c'est la langue en roumain, mais aussi en sarde).

Ou alors, que peut bien vouloir dire *shukar in chowdar? Shukar*, cela peut être *sugar*, mais c'est aussi l'adjectif « beau » en tsigane, qui était usité dans l'argot du mitan parisien (son féminin francisé s'est conservé, anachroniquement, chez San-Antonio, « une fille choucarde »), tandis que *chowdar* n'est pas seulement du tsigane, mais on découvre sans grande surprise un vocable américain identique, qui désigne le chaudron dans lequel on fait une sorte de bouillabaisse, chaudron tel que celui utilisé par les nomades: *chowder*.

En général, les mots tsiganes utilisés se rapportent à la pauvreté: *choree choroh* (la pauvrette, le pauvre) et peut-être aussi *Churopodvas*, si ce dernier ne dérive pas plutôt de la racine signifiant voler, chiper, chouraver, ainsi qu'à la mort, au meurtre (il ne faut pas oublier que Finn Mac Cool est bien mort sur sa table): *Mulo Mulelo,* deux manières de former le participe adjectival « mort » (ces mots sont même expliqués plus loin); *mardred* = tué (p. 517; *The author, in fact, was mardred*; belle homophonie avec l'anglais *murdered*, du même sens); et certainement aussi *postanulengro* (p. 472: *postanulengro*, *our rommanychiel*), même si *nulengro* peut aussi être *molengro*, le marchand de boissons, le cabaretier, qui, finalement, joue un rôle non négligeable dans l'histoire de *Finnegan*.

Dieu lui-même, quand il n'a pas un nom serbo-croate (*Bog*) devient tsigane (*Dev* ou *Devla*), comme dans l'époustouflant *Dave knows!*

Il va de soi que pour tout découvrir et identifier il faut des lectures et des relectures successives, et le moment n'est pas encore arrivé (*had passencore rearrived*) où paraîtra l'idéal lecteur insomniaque qui passerait sa vie, ou au moins ses nuits, à lire *Finnegans Wake*, comme Joyce le désirait. Il se peut donc qu'il y ait d'autres Tsiganes cachés dans le texte.

Sava Hentia: “Ţigancă”.

La même remarque est aussi valable pour les loci où le jazz est présent, et ils sont plus nombreux qu’on ne l’aurait soupçonné. Comme pour les Tsiganes, nous allons ignorer les passages où il n’est fait qu’une simple mention du jazz, du blues, du fox-trot, du ragtime (oui, oui!) ou des instruments spécifiques, comme le banjo, pour nous arrêter à ceux où sont nommés expressément des succès des années 1930. Ainsi trouve-t-on *Black and Tan* de Duke Ellington, qui commençait à faire sensation en Europe dans le petit monde des pionniers du jazz, et des morceaux de Gershwin comme *Swanny* et *Lady be good*, celui-ci rendu comme *Missus, be good*[2].

Ce que personne n'a encore remarqué jusqu'ici, même pas Elleman dans sa monumentale biographie classique de Joyce, c'est que non seulement Joyce apprécie le jazz (fait remarquable si l'on pense à l'aversion que rencontrait le jazz à l'époque en Europe — aversion dont témoignent les pages virulentes de Huxley, ou d'autres écrivains et intellectuels, contre cette invasion du mauvais goût harmonique, mais il en connaît les arcanes). C'est le premier écrivain à avoir exploité l'état de blues: le cafard. C'est cet état de cafard du fauché mal-aimé qui se réveille avec une gueule de bois monumentale et l'idée du suicide dans la tête que Joyce entreprend de parodier lù où un chœur se met à chanter: *I rose up one maypole morning and saw in my glass how nobody loves me but you. Ugh. Ugh.*

Il montre la même compréhension aiguë de ce phénomène culturel unique qu'est le jazz en reprenant le traditionnel *Swing low sweet chariot*, avec une référence directe aux Nègres et un faux renvoi à la Grèce antique: *So sing loud, sweet cheeriot, like anagreon in heaven*! Le plus intéressant, c'est que le trompettiste Dizzy Gillespie allait à sont tour parodier ce spiritual, qui fait allusion au char de la vision d'Ezéchiel, en le transformant en *Swing low sweet Cadillac,* mais le propre de Joyce est de ne pas s'arrêter à une première déformation, ainsi ce refrain devient-il *singaloo sweecheeriode*.

Mais la transformation la plus délirante survient quant un autre standard célèbre, *Come to me my melancholy baby*, est russifié en *Muy malinchily malchick*. On avait déjà eu un avant-goût de ce procédé avec *Malincurred Mansion* et *O'mulanchrony pulcher* (en plus, si on se fie à la racine tsigane de *mulanchrony*, l'enfant mélancolique est cette fois-ci bel et bien mort).

On retrouve même des noms de jazzmen. S'il n'est pas tout à fait sûr que là où l'on a *allmichael* (juste après l'histoire du char qui swingue) il s'agisse de Hoagy Carmichael, ni que le *jennyroll* représente Jerry Roll Morton, on trouve en échange plusieurs fois Duke Ellington, appelé tantôt *Dook Weltington*, tantôt *Duke Wellinghof*, ou simplement *Woolington* (*Woolington bottes*). Il est évident que le vainqueur de Napoléon et le pianiste et compositeur de jazz sont fondus ensemble dans ce nom, mais on se rend compte que c'est ce dernier qui a le dessus en lisant le passage où il est dit, dans un synchrétisme religieux très jazzy, quelque chose de joli, mais d'assez confus, sur *my trueblues hurusalaming before Wailingone's Wall.*

L'une des trames mêmes qui sustentent le livre est un blues: *St James Infirmary* de Joe Primrose (3), la lamentation du malheureux qui cherche sa bien-aimée à la morgue, où elle gît sur un table, tout comme Tim Finnegan dans le livre. On a ainsi comme indices: le nom même de *Primrose* qui apparaît dans les pages; le chapeau *Stetson* que le héros annonce vouloir porter à son propre enterrement, puis *prim rossies* à la même page que la description d'un orchestre qui joue une marche funèbre, avec *tuba, pianutunar* et *droemer*, une autre fois *primarose hair*, etc.

Du reste, il y a une liaison serrée entre ces deux éléments apparemment si hétérogènes pour l'époque, les Tsiganes et le jazz, dont la présence conjointe dans le Finnegans Wake est passée inaperçue jusqu'à ce jour. Joyce vivait à Paris, où Django Reinhardt venait de fonder, en 1934, avec Stéphane Grappelli le Hot Club de France. Or, c'est à cette époque que Django, ce virtuose guitariste tsigane s'est mis à charmer les oreilles des Parisiens avec sa version du grand succès de Fats Waller *Honeysuckle rose*[4]. Dès lors, on comprend à quoi peut renvoyer l'apparition fréquente de cette fleur dans les pages du livre (pp. 329, 504, 588 et 587, où un trompettiste est appelé *honeysuckler*). Page 365, on trouve même des orchestres spécifiquement tsiganes, des tarafs. (Ce n'est pas étonnant, si on se rappelle l'affirmation célèbre de Barry Ulanov: « On retrouve plus le son du jazz dans le violon tsigane d'Europe Centrale que dans un corps de percussionnistes africains. »)

Finalement, la source des tsiganeries (*gypseries*) de Joyce se montre devant nos yeux éblouis dans toute sa simplicité: c'est l'amusant *Dictionnaire Tsigane (Romano Lavo-lil,* Londres, 7 éditions entre 1874-1909) du non moins amusant voyageur et colporteur de Bibles en Espagne George Borrow. C'est là qu'on rencontre presque tous les mots et les phrases que nous avons relevés dans le texte de Finnegans Wake, de *Sar shin*, à *shillipen* et *Romany chel*, à travers *mullo*et *muleno*, jusqu'à *desh ta trin*.

Quant à la mystérieuse formule du *patrin*, elle se trouve être tout bonnement reprise d'un passage explicatif de Borrow sur la fonction de ce mot passe-partout. Voici ce texte, d'abord en romanès d'Angleterre:

> « *The tacho patrin is wast-perdes of leaves, for patrin or patten in puro Romano jib is the uav of a rukheskoe leaf.* »

Et voici la traduction anglaise de Borrow:

> « The true patrin is handful of leaves flung down; for *patrin* or *patten* in old Roman language means the leaf of a tree. »

On retrouve donc là l'origine des Tsiganes de Joyce. Et d'ailleurs, qui saura jamais quel a pu être le rôle des livres bariolés de Borrow dans la genèse du *Finnegans Wake*? Les écrits tsigano-anglais du voyageur missionnaire pourraient très bien passer aujourd'hui pour des fragments joyciens, et entre « *the Romano drom to pek a chiriclo* » (« la façon tsigane de préparer un coq ») de Borrow et « *The Mookse and the Gripes* » de Joyce le lecteur non averti ne verrait aucune différence stylistique.

Il reste, en fin de compte, une question qui n'obtiendra peut-être jamais de réponse: pour qui Joyce a-t-il composé ces devinettes? S'il y avait des chances qu'un

Russe ou un Finnois se trouve amené à parcourir cette écriture qui, au fond, ne s'adresse à personne, croyait-il vraiment qu'un jour des Tsiganes feraient de même? Est-il possible qu'en cette Europe sans frontières de fin de millénaire les Romanichels, citoyens du monde depuis toujours, se mettent à lire Joyce? Verra-t-on l'apparition d'un Django polymathe? *Dave knows*.

P.S.: Comme pour prouver ce que j'avançais sur les surprises que nous réserves les relectures de *Finnegans Wake*: ce n'est que après avoir écrit cet article que j'ai découvert, en relisant un passage, une belle allusion à un autre blues célèbre, *Frankie and Albert*[5]. C'est l'histoire d'un pauvre type qui maltraitait sa femme, ou, comme dit le refrain: *he was her man, but he was doing her wrong*. Or, que trouvons-nous à la page 231? On entonne une vieille goualante (*an oldsteinsong*): *Why was that man for he's doing her wrong!*… Il n'y a rien de plus bluesy que *Frankie and Albert*. Petit à petit, on découvrira peut-être que tout le *Finnegans Wake*, dont on sait qu'il est structuré mélodiquement, baigne dans le jazz. (C'est ce qu'a senti un musicien, André Hodeir, qui transforma d'ailleurs la section *Anna Livia Plurabelle* en musique[6]).

Notes de la rédaction d'*Etudes Tsiganes*:

Le 6 février 1989, la rédaction des Etudes Tsiganes recevait cet article accompagné d'une lettre dont nous citons quelques passages:

> «… Permettez-moi d'abord de me présenter: je suis Roumain, écrivain et linguiste (j'ai publié notamment des traductions et des commentaires de textes latins et italiens de la Renaissance, dans le volume *Poetica Renasterii*, Bucarest, 1987). Récemment, le climat politique irrespirable de la Roumanie d'aujourd'hui m'a obligé à me réfugier en Belgique (…). Je suis Roumain, donc, mais j'ai longuement vécu parmi les Tsiganes et j'ai appris tant bien que mal leur langue. Cet article, que j'ai écrit à Bruxelles, est le premier d'une série consacrée à la présence linguistique des Tsiganes dans la littérature européenne… »

Ce n'est pas ici le lieu d'évoquer la situation politique qu'a connue la Roumanie ces dernières années. Mais lorsque nous l'avons reçu, le travail de Dan Alexe nous est apparu comme profondément réjouissant: ainsi, sous la

charge de plomb qui pesait sur ce pays, un esprit libre se préoccupait des tsiganismes dans le *Finnegans Wake*… En outre, l'accent mis sur le sort commun du tsigane et du jazz dans le jeu joycien, stupéfiante anticipation d'un échange entre les hommes qui ne connaîtraient d'autres limites et d'autres contraintes que celles de l'expressivité et de la saveur, à la fois pointe extrême de l'exigence érudite et de la fantaisie gratuite, confirmait une affinité à plusieurs reprises aperçue (et sans aucun projet concerté) dans des articles publiés par notre revue.

(La Rédaction)

[1] *Les Rômes — Histoire vraie des vrais Bohémiens*, par J.-A. Vaillant, Paris, 1857.

[2] De *Lady Be Good*, les musiciens de jazz français, parmi lesquels des Manouches et des Gitans, avaient fait, durant la Deuxième guerre mondiale, *Les Bigoudis*, obligés qu'ils étaient de ne pas utiliser la langue de Shakespeare (mais celle de Joyce)?

[3] Dan Alexe commet une erreur courante: *St. James Infirmary* n'est pas écrit selon la structure du blues. Cependant, ce thème exprime magnifiquement ce que Dan Alexe appelle ici l'« état de blues », et il a été « bluesifié » par ses interprètes.

[4] Ce thème de Fats Waller n'a pas attendu le Quintet du Hot Club de France pour devenir célèbre. Django ne l'a enregistré avec Grappelli et le Quintet du Hot Club de France qu'en 1938; il en avait gravé une version avec un fameux quatuor de saxophones (Coleman Hawkins, Alix Combelle, Benny Carter, André Ekyan — Stéphane Grappelli au piano) en avril 1937. Bien sûr, Django a pu interpréter Honeysuckle Rose en public à Paris dans les années qui précèdent — et Joyce ainsi l'entendre. Mais la notoriété et le talent de Fats Waller ne suffisaient-ils pas (les disques circulaient) à attirer l'attention de l'exilé irlandais?

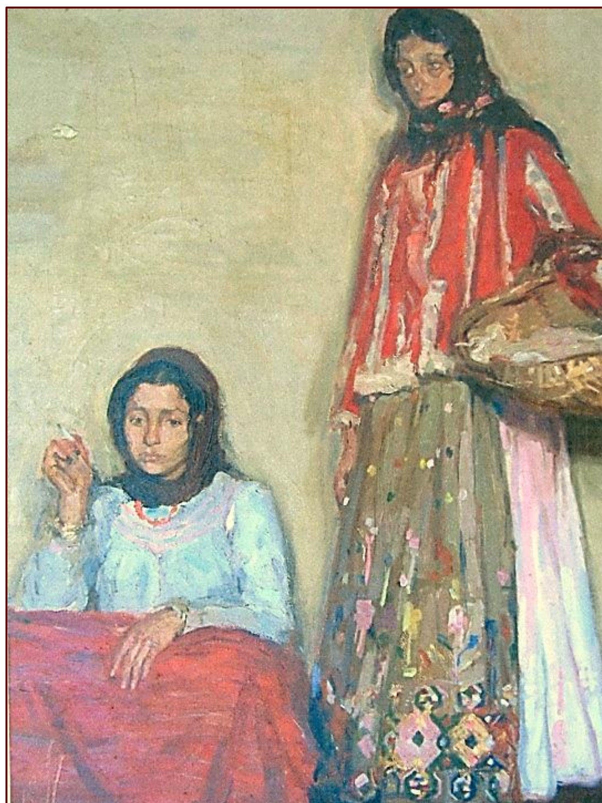
[5] Ce morceau est plus connu sous le titre *Frankie and Johnnie*. Il s'agit bien d'un blues, anonyme. Errol Garner l'a enregistré sous le titre *Frankie and Garni*.

[6] André Hodeir:

– *Anna Livia Plurabelle*, «Jazz Cantata » d'après *Finnegans Wake* de James Joyce, enregistré à Paris en juin 1966 (Carolyne Music)

– *Bitter Ending*, d'après un fragment de *Finnegans Wake* de James Joyce, enregistré à Paris en septembre 1972, avec les Swingle Singers. (EPIC/CBS).

Un “rom” spoitor de tingiri, 1931.

Jean Alexandru Steriadi: "Ţigănci florărese", 1904.

„Ismene de bumbac". Joyce şi româneasca la bordel în Pula…

Sursa: Dan Alexe, http://cabalinkabul.wordpress.com/2013/01/10/ismene-de-bumbac-joyce-si-romaneasca-la-bordel-in-pula/, postat la 10 ianuarie 2013.

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

Printre multele limbi pe care Joyce le-a învăţat superficial bând pe datorie la terasele din Pula, Istria, unde preda engleza tinerilor militari austro-maghiari (printre care şi viitorului amiral Horthy, care nu ştia că într-o zi va mai naviga doar pe lacul Balaton) s-a numarat şi româna, care, din câte reiese din *Finnegans Wake*, îi servea lui Joyce mai ales la bordel. Astfel, într-un polifonic pasaj multilingvistic introdus printr-un ambiguu „Favour with your tongues! Intendite!” la pag. 54 (toate ediţiile din *Finnegans Wake* au aceeasi paginaţie), aluzie la „favete linguis” al lui Horaţiu, dar care (*intendite*!) e în acelaşi timp un îndemn spre o anumită practică sexuală, Joyce descrie în mod trasparent un bordel în care se vorbeşte un amestec al tuturor limbilor neo-latine si est-europene:

> „Batiste, tuvavnr dans Lptit boing going. Ismene de bumbac e meias de portocallie. O.O. Os pipos mios es demasiada gruarso por O piccolo pocchino. Wee fee? Ung duro. Kocshis, szabad?”

Decriptat, vine aşa: „Batiste” (bun, astea stim la ce folosesc) —„tu vas venir dans le petit boing going” = ai să vii / să-ţi dai drumul / să te uşurezi în micul boing going“ (orice o fi ăla, sună foarte obscen, anticipând bunga-bunga). „Ismene de bumbac e meias de portocallie” = „meias” sunt ciorapii de femeie în portugheză, aici de culoare portocalie, cum la vremea aia nu putea purta decât o prostituată, însă ni se indică şi că e vorba de palabre portugheze.

„O.O.“ — O este articolul hotărât masculin în portugheză, îndă O.O. era atunci semnul de pe toalete publice din acea parte a Europei.

Urmează în mod limpede constatarea (rece, sau dezamagită, cum vrem) a prostituatei, introdusă probabil tot printr-un „o-o“ de mirare: „Os pipos mios es demasiada gruarso por O piccolo pocchino.“ = Putinicile mele (*pipos* în spaniolă) sunt prea mari (spaniolă *demasiado grueso*) pentru micimea dumitale.“

„Wee fee?” = *Wieviel*? (germană Cât face?, întreabă el)

„Ung duro”… Asta înţelegem şi fără efort hermeneutic, dupa care omul pleacă spăşit de la ismenele portocalii:

„Kocshis, szabad?“ (maghiară = „Birjar, slobod/liber?”)

Tot aşa, cheia românească ne ajută să decriptăm pentru prima oara un alt pasaj obscur, în latină, la pag. 287, unde a fost văzută întotdeauna o aluzie la Giambattista Vico (foarte prezent in *Finnegans*, vezi mai sus: “Batiste”), dar unde insistenţa pe anumite timpuri gramaticale ale limbii latine ne trimite iar la româna folosita prin

bordelurile din Pula. Astfel, descriind într-o latină aparent inutil de complicată fluviul ce traversează cartea, Joyce anunță:

> „fututa fuere iterum inter alveum fore futura”

tradus foarte doct de Roland McHugh în ale sale *Annotations to Finnegans Wake* (London, Routledge & Kegan 1980):

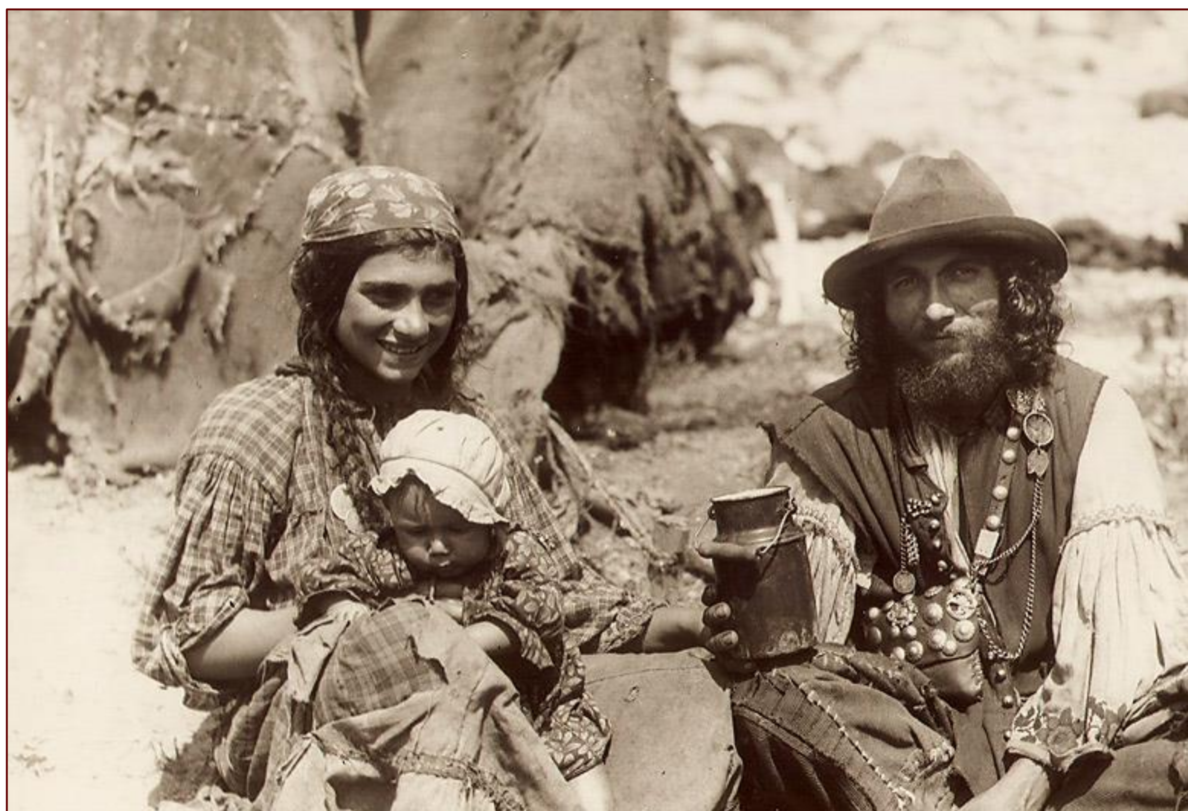
> „what was to have been (*fututa fuere*) on the bank [of the river] (*ex aggere*, „de pe mal”, însă Joyce ne avertizează în acelasi timp că el ex-aggerează) „would later be in the bed [of the river] (*inter alveum*)”…

Abia cu cheia românească înțelegem însă chicotelile lui Joyce când scria, ceea ce e foarte greoi in latineşte: *fututa fuere* şi *fore futura*… Că e vorba tot de mersul la bordel ne-o indică el imediat după aceea, când ne spune despre naratorul textului în latină că: *the pizdrool was pulled up*…

Exegetul Roland McHugh ne informeaza foarte grav ca *pizdrool* (care: *was pulled*, nu-i aşa?) trimite probabil la un regionalism italian: *pisdrolo* = băiat… Ce să-i raspundem? Pfff… *The pizdrool was pulled, indeed… Pull yourself together, McHugh*.

Şi, tot aşa, româna mai e folosită de Joyce şi când merge la cumpărături. La p. 64, naratorul necunoscut, care zburase prin constelații, se întoarce „puddywackback to Pamintul”!… Aici se ceartă cu un golan pe nume „Duzinascu or other” care pândea „berbecked” în fața unei măcelării. „Berbecked” poate fi „bare backed”, cum probabil şi se flendura acel Duzinescu (si cum crede Roland McHugh), însă e şi o aluzie la „berbec”, pentru că în vitrina măcelariei: „Your machelar’s mutton leg’s getting musclebound from being too pulled.”

Hmmm… Pe deasupra mai suntem şi preveniți: Berbecul e cititorul, iar Joyce… *is pulling our leg*.

Familie de "romi" căldărari, 1930.

Informaţii despre autor

Născut în anul 1961, Dan Alexe este scriitor, cineast, jurnalist și traducător. Lingvist fiind, este fluent în limbile mari vest-europene şi cunoaşte de asemenea persană (Farsi), rusă, sârbo-corată şi macedoneană.

A realizat filme documentare în Cecenia, Afganistan, Pakistan, Kosovo şi Asia Centrală. A părăsit România în anul 1988, în momentul publicării în revista *Agora* de la New York a piesei sale de teatru *Rămăieni*, despre ravagiile protocronismului. Stabilit în Belgia, a colaborat, ca ziarist freelance, cu BBC și Europa Liberă, iar ulterior cu publicaţiile grupului german WAZ. A trăit lungi perioade în Caucaz, Balcani şi Afganistan, unde a predat jurnalismul. Filmul său *Howling for God* / *Iubiţii Domnului*, despre dervișii urlători din Balcani care practică un foarte violent ritual de yoga islamică, a obţinut Premiul Criticii Internaţionale la Festivalul din Amsterdam (1998) și Premiul Ministerului Francez al Culturii la Festivalul Musée de l'Homme (Paris, 1998). I s-a decernat Marele Premiu al Musée de l'Homme pentru *Cabal in Kabul* (2007), film despre ultimii evrei din Afganistan, urmat în același an de cele mai mari distincţii la festivalurile Flahertiana din Rusia (Moscova și Perm, 2007), Astra (Sibiu, 2007) și de Premiul Publicului la Nyon (Elveţia, 2008).

Contemporary
Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

James Joyce la Pula, Croaţia.

A Manual for the Advanced Study of James Joyce's *Finnegans Wake*

in 111 Volumes

by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

FW167.28

My unchanging Word is sacred. The word is my Wife, to exponse and expound, to vend and to velnerate, and may the curlews crown our nuptias! Till Breath us depart! Wamen. Beware would you change with my years. Be as young as your grandmother! The ring man in the rong shop but the rite words by the rote order! *Ubi lingua nuncupassit, ibi fas! Adversus hostem semper sac!*

FW 219.16:

And wordloosed over seven seas crowdblast in celtelleneteutoslavzendlatinsoundscript.

Volume	Title	Number of Pages	Launched on
Vol. 1.	The **Romanian** Lexicon of *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/sandulescu.lexicon-of-romanian-in-FW.html	455pp	11 November 2011
Vol. 2.	Helmut Bonheim's **German** Lexicon of *Finnegans Wake*.	217pp	7 December 2011

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

	http://editura.mttlc.ro/Helmut.Bonheim-Lexicon-of-the-German-in-FW.html		
Vol. 3.	A Lexicon of **Common Scandinavian** in *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/C-G.Sandulescu-A-Lexicon-of-Common-Scandinavian-in-FW.html	195pp	13 January 2012
Vol. 4.	A Lexicon of **Allusions and Motifs** in *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/G.Sandulescu-Lexicon-of-Allusions-and-Motifs-in-FW.html	263pp	11 February 2012
Vol. 5.	A Lexicon of **"Small" Languages** in *Finnegans Wake*. **Dedicated to Stephen J. Joyce.** http://editura.mttlc.ro/sandulescu-small-languages-fw.html	237pp	7 March 2012
Vol. 6.	A **Total** Lexicon of Part Four of *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-total-lexicon-fw.html	411pp	31 March 2012
Vol. 7.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. The First Hundred Pages. Pages 003 to 103. **Dedicated to Clive Hart.** http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-one.html	453pp	27 April 2012
Vol. 8.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. The Second Hundred Pages. Pages 104 to 216. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-two.html	280pp	14 May 2012
Vol. 9.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. Part Two of the Book. Pages 219 to 399. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-three.html	516pp	7 June 2012

Vol. 10.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. The Last Two Hundred Pages. Parts Three and Four of *Finnegans Wake*. From FW page 403 to FW page 628. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-four.html	563pp	7 July 2012
Vol. 11.	**Literary Allusions** in *Finnegans Wake*. **Dedicated to the Memory of Anthony Burgess.** http://editura.mttlc.ro/sandulescu-literary-allusions.html	327pp	23 July 2012
Vol. 12.	*Finnegans Wake* ***Motifs*** I. The First 186 Motifs from Letter A to Letter F. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-finnegans-wake-motifs.html	348pp	7 September 2012
Vol. 13.	*Finnegans Wake* ***Motifs*** II. The Middle 286 Motifs from Letter F to Letter P. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-finnegans-wake-motifs.html	458pp	7 September 2012
Vol. 14.	*Finnegans Wake* ***Motifs*** III. The Last 151 Motifs. from Letter Q to the end. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-finnegans-wake-motifs.html	310pp	7 September 2012
Vol. 15.	*Finnegans Wake* without Tears. **The Honuphrius** & A Few other Interludes, paraphrased for the UnEducated. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-the-honuphrius.html	248pp	7 November 2012
Vol. 16.	*Joyce's* ***Dublin English in the Wake***. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-dublin-english-in-the-wake.html	255pp	29 November 2012
Vol. 17.	*Adaline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid*. FW Part One A.	269pp	15 April 2013

http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html

Vol. 18.	*Adaline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid.* FW Part One B. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html	241pp	15 April 2013
Vol. 19.	*Adaline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid.* FW Part Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html	466pp	15 April 2013
Vol. 20.	*Adaline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid.* FW Parts Three and Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html	522pp	15 April 2013
Vol. 21.	**Musical Allusions** in *Finnegans Wake*. FW Part One. All Exemplified. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-musical-allusions.html	333pp	10 May 2013
Vol. 22.	**Musical Allusions** in *Finnegans Wake*. FW Part Two. All Exemplified. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-musical-allusions.html	295pp	10 May 2013
Vol. 23.	**Musical Allusions** in *Finnegans Wake*. FW Parts Three and Four. All Exemplified. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-musical-allusions.html	305pp	10 May 2013
Vol. 24.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes One to Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	281pp	7 June 2013
Vol. 25.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Five to Eight. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	340pp	7 June 2013

Vol. 26.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Nine to Eleven. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	438pp	7 June 2013
Vol. 27.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Twelve to Fourteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	238pp	7 June 2013
Vol. 28.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episode Fifteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	235pp	7 June 2013
Vol. 29.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Sixteen and Seventeen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	216pp	7 June 2013
Vol. 30.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes One to Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	314pp	18 June 2013
Vol. 31.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Five to Eight. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	339pp	18 June 2013
Vol. 32.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Nine to Eleven. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	413pp	18 June 2013

Vol. 33.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Twelve to Fourteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	228pp	18 June 2013
Vol. 34.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Fifteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	222pp	18 June 2013
Vol. 35.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Sixteen and Seventeen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	199pp	18 June 2013
Vol. 36.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode One. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	205 pp	9 September 2013
Vol. 37.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	127 pp	9 September 2013
Vol. 38.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Three. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	193 pp	9 September 2013
Vol. 39.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	208 pp	9 September 2013
Vol. 40.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Five. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-	136 pp	9 September 2013

fw.html

Vol. 41.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Six. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	266 pp	9 September 2013
Vol. 42.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Seven. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	173 pp	9 September 2013
Vol. 43.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Eight. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	146 pp	9 September 2013
Vol. 44.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Nine. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	280 pp	9 September 2013
Vol. 45.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Ten. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	290 pp	9 September 2013
Vol. 46.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Eleven. Part One. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	271 pp	9 September 2013
Vol. 47.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Eleven. Part Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	266 pp	9 September 2013
Vol.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake*	116 pp	9 September

48.	(The '*Syllabifications*'). FW Episode Twelve. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html		2013
Vol. 49.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Thirteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	169 pp	9 September 2013
Vol. 50.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Fourteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	285 pp	9 September 2013
Vol. 51.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Fifteen. Part One. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	260 pp	9 September 2013
Vol. 52.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Fifteen. Part Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	268 pp	9 September 2013
Vol. 53.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Sixteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	247 pp	9 September 2013
Vol. 54.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	241 pp	9 September 2013
Vol. 55.	**Theoretical Backup** One for the Lexicon of *Finnegans Wake*. Charles K. Ogden: *The Meaning of Meaning*. **Dedicated to Carla Marengo.** http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-theoretical-	331pp	Noël 2013

backup.html

Vol. 56.	**Theoretical Backup** Two for the Lexicon of *Finnegans Wake*. Charles K. Ogden: *Opposition*. **Dedicated to Carla Marengo.** http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-theoretical-backup.html	93pp	Noël 2013
Vol. 57.	**Theoretical Backup** Three for the Lexicon of *Finnegans Wake*. Charles K. Ogden: *Basic English*. **Dedicated to Carla Marengo.** http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-theoretical-backup.html	42pp	Noël 2013
Vol. 58.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode One. http://editura.mttlc.ro/boldereff-linearized.html	235pp	7 January 2014
Vol. 59.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Two. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	149pp	7 January 2014
Vol. 60.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Three. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	190pp	7 January 2014
Vol. 61.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Four. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	191pp	7 January 2014
Vol. 62.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Five. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	164pp	7 January 2014

Vol. 63.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Six. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	310p	7 January 2014
Vol. 64.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Seven. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	136pp	7 January 2014
Vol. 65.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Eight. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	157pp	7 January 2014
Vol. 66.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Nine. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	234pp	7 January 2014
Vol. 67.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Ten. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	361pp	7 January 2014
Vol. 68.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Eleven, Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	337pp	7 January 2014
Vol. 69.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Eleven, Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	266pp	7 January 2014
Vol. 70.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Twelve. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-	167pp	7 January 2014

	linearized.html		
Vol. 71.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Thirteen. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	148pp	7 January 2014
Vol. 72.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Fourteen. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	174pp	7 January 2014
Vol. 73.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Fifteen Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	187pp	7 January 2014
Vol. 74.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Fifteen Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	229pp	7 January 2014
Vol. 75.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Sixteen. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	191pp	7 January 2014
Vol. 76.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	215pp	7 January 2014
Vol. 77.	**Stories** from *Finnegans Wake*. Frances Boldereff: Sireland calls you, James Joyce! http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-stories.html	171pp	17 January 2014
Vol.	Theoretical Backup Four for the Lexicon of *Finnegans Wake*.	271pp	23 January

78.	Volume 78. **Tatsuo Hamada**: *How to Read FW? Why to Read FW?What to Read in FW?* http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-hamada.html		2014
Vol. 79.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode One. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	246pp	11 February 2014
Vol. 80.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Two. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	141pp	11 February 2014
Vol. 81.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Three. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	238pp	11 February 2014
Vol. 82.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Four. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	246pp	11 February 2014
Vol. 83.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Five. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	168pp	11 February 2014
Vol. 84.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Six. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	325pp	11 February 2014
Vol. 85.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Seven. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	216pp	11 February 2014
Vol. 86.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Eight. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	164pp	11 February 2014
Vol. 87.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Nine.	349pp	11 February 2014

http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html

Vol. 88.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Ten. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	363pp	11 February 2014
Vol. 89.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Eleven Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	371pp	11 February 2014
Vol. 90.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Eleven Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	337pp.	11 February 2014
Vol. 91.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Twelve. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	145pp	11 February 2014
Vol. 92.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Thirteen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	198pp	11 February 2014
Vol. 93.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Fourteen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	350pp	11 February 2014
Vol. 94.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Fifteen Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	335pp	11 February 2014
Vol. 95.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Fifteen Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	339pp	11 February 2014
Vol. 96.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Sixteen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	316pp	11 February 2014

Vol. 97.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	311pp	11 February 2014
Vol. 98.	Alexandru Rosetti ***echt rumänisch*** Corpus http://editura.mttlc.ro/FW-rosetti-corpus.html	227pp	11 February 2014
Vol. 99.	Clive Hart **Segmentation Corpus** One (From A to M) http://editura.mttlc.ro/FW-hart-segmentation-corpus.html	322pp	11 February 2014
Vol. 100.	Clive Hart **Segmentation Corpus** Two (From N to Z) http://editura.mttlc.ro/FW-hart-segmentation-corpus.html	253pp	11 February 2014
Vol. 101.	Text Exegesis. Excerpts from *Assessing the 1984 Ulysses* (1986), edited by C. G. Sandulescu and C. Hart. http://editura.mttlc.ro/assessing-1984-ulysses.html	44pp	24 March 2014
Vol. 102.	James Joyce's Word-Poetry: **Context-Free Graphotactics** of FW. http://editura.mttlc.ro/FW-poetic-graphotactics.html	107pp	10 May 2014
Vol. 103	**Out-of-the-way** Joyce. http://editura.mttlc.ro/out-of-the-way-joyce.html	134pp	May 2014
Vol. 104	**Long Words** in *Finnegans Wake*. From Episode One to Episode Eight. http://editura.mttlc.ro/FW-long-words.html	195pp	7 August 2014
Vol. 105	**Long Words** in *Finnegans Wake*. From Episode Nine to Episode Fourteen. http://editura.mttlc.ro/FW-long-words.html	218pp	7 August 2014

Vol. 106	**Long Words** in *Finnegans Wake*. From Episode Fifteen to Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/FW-long-words.html	156pp	7 August 2014
Vol. 107	**Joyce's "Words"** in *Finnegans Wake*. Letters A to C. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	239pp	23 August 2014
Vol. 108	**Joyce's "Words"** in *Finnegans Wake*. Letters D to G. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	203pp	23 August 2014
Vol. 109	**Joyce's "Words"** in *Finnegans Wake*. Letters H to M. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	255pp	23 August 2014
Vol. 110	**Joyce's "Words"** in *Finnegans Wake*. Letters N to R. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	208pp	23 August 2014
Vol. 111	**Joyce's "Words"** in *Finnegans Wake*. Letters S and T. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	200pp	23 August 2014
Vol. 112	**Joyce's "Words"** in *Finnegans Wake*. Letters U to Z. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	123pp	23 August 2014
Vol. 113	*Finnegans Wake* Seen from the Angle of **Mathematics** http://editura.mttlc.ro/FW-mathematics.html	58pp	18 February 2015
Vol. 114	Dan Alexe: "Romi", români şi ceilalţi în *Finnegans Wake*! http://editura.mttlc.ro/FW-dan-alexe.html	44pp	15 September 2014

You are kindly asked to address your comments, suggestions, and criticism to the Publisher: lidia.vianu@g.unibuc.ro

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014

Contemporary
Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucharest 2014